

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Mredništvo in upravnštvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 17. decembra 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 147.

Davki v državnem proračunu za l. 1926/1927.

V državnem proračunu so oni davki, ki se pobirajo v vseh delih naše države, proračunjeni centralno, to je za celo državo v eni vsoti. Ti davki so: davek na poslovni promet, invalidski davek, vojni, davek na zaslužek telesnih delavcev, linearni povišek na razne davke (500% in 30% od državnega davka in edinstvenega državnega pribitka) in vojaško komorska doklada.

Davek na poslovni promet je proračunjen na 250.000.000 Din. to je za 50 milijonov dinarjev več nego za preteklo proračunsko dobo. Upamo, da bo finančni upravi uspelo ta povišek pobirati, ne da bi navijala še posebej Slovenijo, ker je obče znano, da se v nekaterih delih države ta davek ne pobira tako rigorozno in izčrpno nego pri nas. Ako bi se pobiral povsod tako kakor pri nas, bi donesl državi gotovo še enkrat toliko, ker je znano, da ga plačamo pri nas petino, dočim bi ga smeli po gospodarski moči plačati kvečjemu eno desetino.

Invalidski davek je za proračunsko dobo 1926/1927 proračunjen na 160 milijonov dinarjev, to je za 109 milijonov več nego dosedaj. Povšek opravičuje podvojitev invalidskega davka izza dne 1. aprila 1925. — Vojaška komorska doklada, ki se izza istega časa pobira v izmeri nepovršnega invalidskega davka, je naravno proračunjena na polovico donosa invalidskega davka, to je na znesek 80 milijonov dinarjev.

Obe te dajatve se pobirata od vsote vseh predpisanih državnih davkov in državnih pribitkov. Njihov donos je torej odvisen od višine predpisa, od katerega se pobira po progresivni lestvici. Progresivnost teh dajatev izdatno otežuje pobiranje. Davčni urad more še-le koncem leta definitivno ugotoviti višino invalidskega davka in vojaške komorske doklade, a še takrat se izpremeni, ako se kak davek za dotično leto naknadno predpiše. Pa tudi davkoplačevalcem ovira pobiranje omenjenih dajatev po progresivni lestvici evidenco, ker ne morejo tekom leta s pozitivno sigurnostjo nikdar ugotoviti, koliko bodo plačali invalidskega davka. Bilo bi torej tako v interesu pospešitve uradnega poslovanja kakor v interesu boljše razvidnosti davkoplačevalcev, ako bi se ta davek reformiral v toliko, da bi se pobiral v izmeri stalnega odstotka, ki bi ne smel presegati 10—12%.

Vojnica, to je bivša vojaška taksa, ki se je na novo preuredila z zakonom o ustroju vojske in mornarice, je proračunjena na 100.000 Din.

Davek na zaslužek telesnih delavcev, ki se je začel pobirati dne 1. aprila 1925, je proračunjen na 45 milijonov dinarjev, izredni (linearni) pribitek pa na 500 milijonov dinarjev, kakor lansko leto.

Davki, ki se pobirajo samo v nekaterih delih naše države, so proračunjeni kot specialni donos posameznih pokrajin.

Za Slovenijo znaša proračun neposrednih davkov po bivših avstrijskih zakonih s pribitki vred 83 milijonov dinarjev, to je okroglo 25 milijonov dinarjev več nego za preteklo proračunsko dobo.

Proračunjen je: Zemljiški davek na 6.180.000 Din (— 1.320.000 Din), hišno razredni davek na 960.000 dinarjev (— 15.000 Din), najemni davek na 340.000 Din (+ 6.180.000

dinarjev), 5% davek na 30.000 Din (— 7500 Din), občna pridobitna 3 milijone 751.000 Din (— 1.782.950 dinarjev), posebna pridobitna na 15 milijonov 400.000 Din (+ 8.930.800 dinarjev), rentnina 648.000 (+ 213 tisoč dinarjev), dohodnina 45.000.000 dinarjev (+ 12.050.000 Din), davščina na tantijeme 1.008.000 Din, (+ 558 tisoč dinarjev), šolske in zdravstvene doklade 600.000 Din (+ 360.000 Din) in zamudne obresti 1.200.000 dinarjev (+ 820.000 Din).

Proračun je prilagoden plačilu neposrednih davkov v zadnjih letih gle-

de novih davkov (po bivših avstrijskih zakonih) v izmeri, ki ne izključuje primernega znižanja davčnih meril. V času od 1. januarja do 30. septembra t. l. so na teh za Slovenijo proračunjenih davkih plačali okoli 100 milijonov dinarjev. Sicer so v tej vsoti zapopadeni tudi zaostanki za prejšnja leta, a po upoštevanju teh zaostankov preostaja še vedno vsota, da se minister za finance ob uveljavitvi finančnega zakona za 1926/27 ne bo mogel izgovarjati, da nima proračunske možnosti za znižanje davčnih bremen v Sloveniji.

na poklicno delavstvo, ki se poslužuje pomoči zobozdravnika samo pri faktučni bolezni, ampak da gre tu le za prehodne delavce in delavke, ki se zavarujejo samo z namenom, da se zavarovanje izkoristijo za zdravljenje zobovja. Z uvedbo daljše karentne dobe bi se primere takega izkoriščanja brez dvoma znatno omejilo.

Drugi primer, kjer je dana prilika, da se tudi zbog kratke karentne dobe institucija socialnega zavarovanja v prav nevarni meri izkorišča, so porodniške dajatve, ki znašajo pri nas 20'26% in ki dosežejo na primer v sosedni Avstriji, kjer stoji razvoj socialnega zavarovanja najmanj na isti stopnji, kakor pri nas, komaj 5%. Po zakonu ima zavarovanka pravico do porodniških dajatev dva meseca pred in dva po porodu. A karentna doba, to je doba, tekom katere mora biti članica zavarovana, da ima sploh pravico do porodniških dajatev, znaša pri nas samo 3 mesece. Pri daljši karentni dobi, kakor jo imajo druge države in kakor jo imajo pri nas tudi rudarji, kjer znaša 9 mesecev, bi se dalo porodniške stroške, ki obremenjujejo bilanco socialnega zavarovanja za 100 odstotkov več nego je to po zanesljivi statistiki utemeljeno, primere izkoriščanja socialnega zavarovanja znatno omejili.

Upoštevati je tudi, da gre do današnjem zakonu stroški zdravljenja nezgod prve štiri tedne na račun bolniške panoge, utemeljeno pa je le, da gre do prvega dneva nezgode na račun nezgodne panoge, ki je finančno močnejša.

V gornjem bi bili navedeni samo v glavnem razlogi, ki bi, ako bi se jih primerno upoštevalo, morali omogočiti tudi pri obstoju sedanega zakona znižanje bolezenskih prispevkov na 4 odstotke.

Kar se tiče prispevkov za nezgodno zavarovanje je njih neprimerna višina v glavnem posledica sistema kapitalnega kritja, na katerem sloni naše nezgodno zavarovanje in ki zahteva ogromne svote. Ne samo, da je v gospodarskem oziru riskantno vporabljeni ta sistem v času, ko je naša valuta še šibka, ampak je tudi nesocialno, da se obremenjuje sedanja produkcija hkratu z velikimi svotami, ki bi se mogle porazdeliti na daljšo vrsto let. Nadomestitev čistega sistema kapitalnega kritja z mešanim sistemom, kombiniranim z nakladalnim kritjem se mora pri reviziji zakona neobhodno osvojiti, da se znižajo prispevki na znosljivo mero.

Tudi je nujno potrebno, da se temeljito revidirajo nevarnostne tablice, ki ne upoštevajo posebnosti posameznih strok in ki zlasti krivično obremenjujejo malo obrtništvo.

Na podlagi gornjih izjav je referent predlagal, da se

1. Ponovno zahteva temeljito revizijo zakona o zavarovanju delavcev, pri čemer se je opirati na izkušnje, dobljene pri dosedanji praksi in osvojitvi principe najdalekosežnejše upravne decentralizacije, princip mešanega kritja v nezgodnem zavarovanju in zakoniti potrebna jamstva, da se socialno zavarovalne institucije ne bodo izkoriščale brezvestno.

2. Pozvati potom stanovskih organizacij gospodarske kroge, da svojim obveznostim glede plačevanja že zapadlih zakonitih prispevkov v interesu celokupnosti čimprej zadostijo, da se s tem rne obremenjuje zavarovanja po nepotrebnem.

Gibanje cen v veletrgovini.

Za mesec november t. l. priobčujemo beograjski »Privredni pregled« o gibanju cen v veletrgovini nastopno poročilo:

Doba	poljedel. pridelki	živina in produkti	sadje in zelenjava	gradivo	kolonij. blago	industr. izdelki	celotni indeks
povprečje leta 1913	100	100	100	100	100	100	100
januar 1923	2740	1901	912	2240	1954	2830	2098
januar 1924	2295	2626	910	2062	1667	2618	2034
februar 1924	2380	2888	994	2062	1685	2618	2101
marec 1924	2433	2479	1005	2092	1709	2523	2040
april 1924	2351	2290	969	2060	1683	2484	1973
maj 1924	2245	2082	1036	2132	1681	2292	1911
junij 1924	2158	2211	1123	2161	1711	2340	1984
julij 1924	2188	2317	1203	2161	1712	2389	1995
avgust 1924	2256	2482	1347	2097	1709	2402	2049
september 1924	2108	2417	1401	2154	1547	2246	1978
oktober 1924	2080	2394	1670	2145	1549	2048	1981
november 1924	2019	2520	1726	2257	1602	2102	2037
december 1924	2115	2544	1836	2265	1608	2207	2112
januar 1925	2164	2263	1859	2191	1531	2067	2012
februar 1925	2212	2009	1850	2346	1521	2015	1993
marec 1925	2191	2009	1859	2444	1542	2079	2009
april 1925	2181	1881	1982	2438	1538	2029	2005
junij	2217	1742	1646	1972	1519	1954	1842
julij	1922	1787	1633	1856	1474	2040	1785
avgust	1539	1787	1399	1766	1406	1955	1642
oktober	1340	1846	1250	1745	1378	1892	1572
november	1385	1785	1422	1774	1355	1868	1597

Celotni indeks cen se je napram prejšnjemu mesecu zvišal za 22 točk ali za 1½%.

Skupina poljedelskih pridelkov se je zvišala za 45 točk ali za 4%. V tej skupini so se nekoliko popravile žitne cene, še bolj pa cene sadja in živalske krme.

Skupina živina in produktov se je znižala za 61 točk ali za 4%. V tej skupini so se precej znižale cene prašičev, svinjske masti, podražila so se pa jajca.

Skupina sadja in produktov se je podražila za 172 točk ali za 14%. Cene so se zvišale za suhe češplje, vino in žganje.

Skupina stavbnega materiala izkazuje istotako majhen porast.

V skupini kolonijalnega blaga se je pocenila kava, riž in olje, podražil se je pa sladkor.

V skupini industrijskih izdelkov so padle cene za 24 točk ali za 1½%. Pocenila se je bombaževina.

Tekom meseca novembra je bil kurz dinarja stabilen.

Izvoz je bil še vedno slab, vendar pa nekoliko večji nego v oktobru. Uvoz je bil slab. Kupčije so bile slabe, ker so kmetje zavlačevali prodajo pridelkov in vsled tega tudi niso kupovali raznih potrebščin.

Prispevki za delavsko zavarovanje.

Referat tajnika g. dr. Ivana Plessa na plenarni seji Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

(Konec.)

Sodelovanje interesentov je v svrhu znižanja izdatkov zavarovanja neobhodno potrebno tudi pri pobiranju simulantstva. Postavko, ki prav močno obremenjuje finančni položaj Okrožnega urada in katero bi se moglo in ki se jo tudi mora znatno znižati, tvorijo dajatve na hranarini, ki znašajo pri nas 38% celokupnega čistega predpisa. V drugih socialno še naprednejših državah znaša ta odstotek komaj 30. Za znižanje tega odstotka na statistično dokazani in upravičeni minimum ne bi bilo potrebno znižanje dajatev, ampak je tu iskati odpomoči predvsem v omejitvi simulantstva,

kjer bi morali v odlični meri sodelovati tudi interesenti sami.

Stroški za zdravljenje in nego zob znašajo 3% celokupnih predpisanih dajatev za bolezensko zavarovanje. Po striktnih določilih zakona o zavarovanju delavcev in le ta so za nas merodajna, bi bilo dopustiti samo zdravljenje zob, nikakor pa ne tehnično nego, kakor drago plombiranje in drugo. Vsaka druga širša interpretacija zakona, ki nalaga socialnemu zavarovanju stroške, ki morejo resno ogroziti celotno stavbo zavarovanja, ne bi smela biti dopustna v zmislu zakona, katerega intencija je, da zavaruje samo slučaje bolezni.

Tudi bi bilo, da se preprečijo primeri izkoriščanja socialnega zavarovanja uvesti daljšo karentno dobo za predpogoj na pravico zdravljenja zob in sicer minimalno za čas enega leta. Pralša kaže, da pade prav neznamen odstotek stroškov za zdravljenje zob

Iz poročila o delovanju Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

(Nadaljevanje.)

MONOPOLNE ZADEVE.

Pri osnovanju oblastnih inspektoratov monopolne uprave se finančni minister kljub intervencijam zbornice ni poslužil pooblastila, da bi osnoval namesto ukinjene monopolne oblastne direkcije samostojen oblastni inspektorat za Slovenijo v Ljubljani. Zbornični protest proti podreditvi Slovenije pod zagrebški inspektorat ni imel uspeha. Novo izdani pravilnik glede dobave denaturirane soli je izpadel znatno na škodo obrtništva. Zato je zbornica intervenirala pri Upravi monopolov, da se tozadevni predpisi izpremenijo in tudi poenostavijo potrdila k prošnjam za dodelitev denaturirane soli.

Ob priliki časopisnih vesti, da namerava Državna hipotekarna banka ustanoviti podružnice v važnejših gospodarskih centrih, je zbornica priredila anketo interesiranih krogov ter sklenila resolucijo, v kateri naglašajo potrebo, da se ustanovi za Slovenijo samostojna podružnica v Ljubljani. Upravni odbor banke je na to spomenico zbornico obvestil, da dokler se ne stekajo vsi javni fondji in pupilarni papirji izključno v Državno hipotekarno banko, ne namerava osnovati v prečanskih krajih nikjer svojih podružnic.

OBRTNOKREDITNA POLITIKA.

Pred narodno skupščino se nahaja sedaj v razpravi nov, v mnogih bistvenih točkah spremenjen načrt zakona o Državni obrtni banki. Ker predvideva ta zakonski osnutek samo ustanovitev glavne podružnice v Zagrebu, a pozneje po potrebi le zastopstva v Ljubljani in v drugih mestih, je zbornica intervenirala pri ministru trgovine, da se že v zakonu zajamči ustanovitev popolne bančne podružnice v Ljubljani in v Mariboru, da bi mogla banka služiti enako interesom celokupnega obrtništva v državi.

Poslovanje z dovoljevanji obrtniških kreditov pri podružnici Narodne banke v Ljubljani in v Mariboru se vrši v splošnem gladko in brez neprilik. Dosedaj je prosilo v okrožju ljubljanske podružnice 165 obrtnikov za posojilo, v okrožju mariborske pa 211 obrtnikov.

Obrtni odsek je imel v dobi od zadnje plenarne seje tri seje, na katerih je bilo rešenih 74 dispensnih in koncesijskih prošelj ter odobrenih okrog 50 važnejših načelnih izjav in predlogov. V ostalem se je obrtni odsek pečal s proučevanjem načrta zakona o pobijanju alkoholizma, ki posega globoko v izdelavo in prodajo alkoholnih pijač, s pravilnikom glede

ogleda klavnih živali in mesa, ki ogroža našo razpošiljalno trgovino mesnih izdelkov, z vprašanjem zaščite obrtnikov pred šušmarji in pred nedopustno konkurenco, s pravilnikom o nošenju strelnega orožja, ki škoduje interesom našega puškarstva, s pravilnikom o gostilnah in kavarnah in z vprašanjem zopetne uvedbe omejenih stavbenih koncesij.

ZADRUŽNA STATISTIKA IN TEČAJI.

V svrhu poživljenja zadružnega delovanja je priredila zbornica letošnje poletje z velikim uspehom po en tridnevni poučni tečaj za zadružne funkcionarje v Ljubljani in v Mariboru, na katerih se je predavalo skupno po 18 ur o ustrojstvu, nalogah ter o poslovanju strokovnih zadrug in zbornice, nadalje o naši socialni politični zakonodaji, o važnejših določbah obrtnega reda, o davčnih predpisih, o obrtniških kreditih, o obrtnem pospeševanju ter o prometu in carini. Tečaja v Ljubljani, ki se je vršil od 12. do 14. septembra, se je udeležilo 60 funkcionarjev za 38 zadružnih in 3 gremijalne organizacije. Tečaja v Mariboru, ki se je vršil od 27. do 29. septembra, se je udeležilo 51 funkcionarjev za 38 zadružnih in 10 gremijalnih organizacij.

Po statistiki, katero je sestavila zbornica glede strokovnih obrtnih zadrug in trgovskih gremijev, se nahaja v zborničnem področju 26 trgovskih gremijev in pet trgovskih zadrug, dalje 52 kolektivnih obrtnih zadrug, 19 skupinskih zadrug, 11 strokovnih zadrug za celo Slovenijo, 14 pokrajinskih odnosno oblastnih zadrug ter 111 ostalih zadrug, torej skupno 236 strokovnih stanovskih organizacij obrtniškega in trgovskega stanu. Najštevilnejše obrtne strokovne zadruge so gostilničarske (50), čevljarške (13), mlinarsko-žagarske (11) in krojaške (10), skupinske pa za oblačilne stroke (6), za prehranjevalne stroke (4) in kovinarje (4). Zvezi obrtnih zadrug sta 2, vse pokrajinske, Zveza trgovskih gremijev I za celo Slovenijo.

Italijanska pristaniška trgovina.

Sestavili so seznamek ladij, ki so v času od 1. januarja do 31. julija letošnjega leta prišle v italijanska pristanišča ali pa odšle iz njih, z njih izkladavno in nakladavno tonažo.

	Prišle ladje	Izložena tonaža
Januar	10.009	1.962.421
Februar	8.422	1.975.751
Marec	9.823	2.192.376
April	10.951	2.227.346
Maj	13.662	2.200.280
Junij	14.207	1.880.968
Julij	15.492	1.854.727
Skupaj	82.566	14.293.869

	Odišle ladje	Naložena tonaža
Januar	10.074	611.739
Februar	8.548	515.347
Marec	9.802	610.163
April	16.976	645.632
Maj	13.503	691.880
Junij	14.252	685.366
Julij	15.561	676.887
Skupaj	88.716	4.436.964

Mesečna povprečnost.

	Prišle ladje	Izložena tonaža
1924	10.776	1.930.133
1925 (7 m.)	11.860	2.041.838

	Odišle ladje	Naložena tonaža
1924	10.630	587.154
1925 (7 m.)	12.673	633.852

Mesečna povprečnost uvozne tonaže se je letos napram lani znatno dvignila in sicer zato, ker mora rastoča industrija surovine in tudi živila že iz ekonomskih vzrokov po morju dovažati: premog iz Anglije in severne Amerike, žito iz Amerike, Kanade in Avstralije, fosfate iz Severne Afrike, kože iz Indije, Avstralije in Argentine, železo iz Anglije in Argentine, zmrznjeno meso iz Argentine, kavo iz Brazilije, bombaž iz Britanske Indije in Severne Amerike, džuto iz Britanske Indije, baker iz Severne Amerike, petrolej iz Severne Amerike, Rusije in Perzije, destilacijske zaostanke iz mineralnega olja iz Severne Amerike, Mehike in z Antiljskih otokov, soliter iz Chile, kavčuk iz Britanske Indije.

Presenetljivi povisek letošnje pomorske tonaže se da deloma razložiti vsled nezadostne domače produkcije, deloma pa iz gori navedenega vzroka zvišanega konsuma živil in surovin. Najvišje so številke v marcu, aprilu in maju, torej v času večjega žitnega dovoza.

Zvišala se je pa tudi pomorska eksportna tonaža, utemeljena v zvišanem eksportu domačih živil, surovin in izdelkov, namenjenih za prekomorski transport. V počtev pridejo sir, ki gre v Severno Ameriko in na Angleško, riž v Argentino in Chile, posušena zelenjava na Špansko, agrumi v Severno Ameriko, Anglijo in Turčijo, rastlinsko olje v Severno Ameriko in Argentino, konoplja v Severno Ameriko in na Norveško, motorji v Severno Ameriko, Britansko Indijo in Tunezijo, avtomobili v Anglijo, marmor in alabaster na Angleško, v Severno in Južno Ameriko, žveplo na Grško, v Tunezijo, Brazilijo in v Holandsko Indijo.

„ADRIA“
prašek za pecivo
in vanilin sladkor
priznано najboljši!
Odklanjajte slične a manj
vredne izdelke!

Trgovina.

Proti trgovskim persekucijam. Na plenarni seji Zbornice za trgovino, obrt in industrijo je načelnik mariborskega gremija in zbornični svetnik g. Vilko Weixl stavljal predlog, da se naj obrne zbornica na vsa merodajna mesta, da se z ozirom na dosedanje izkušnje ne povzame za ureditev cen nobenih prisilnih mer, ki morejo namenu samo škodovati, in da se zakon o pobijanju draginje z dne 30. decembra 1921 novelira, odnosno ukine, ker v dosedanji obliki ubija vsak podjetniški duh, ovira prosti razvoj naše trgovine in občutno škoduje ugledu celokupnega našega trgovstva. — Svoj predlog je utemeljeval sledeče: Po časopisnih vesteh se peča vlada z namero, da izvede novo protidraginjsko akcijo. — Dne 30. decembra t. l. bodo pretekla 4 leta, odkar je sedanjí zakon o pobijanju draginje v veljavi. V teku tega časa se je dovolj jasno pokazalo, da so ostale vse prisilne mere brez vsakega vpliva na ureditev cen. Zakon, ki se je izdal za pobijanje draginje in brezvestne špekulacije, ni pokazal doslej prave nobenega efekta in se je uporabljal samo za preganjanje starih trgovcev in to po največ radi opustitve formalnosti, ki nimajo s špekulacijo in navijanjem cen prav nobene zveze. Ako so bile take mere potrebne mogoče v vojnem času, niso absolutno več na mestu danes, ko je na vseh naših trgih blaga na razpolago v izobilju in ko mora na ureditev cen uplivati samo prosta konkurenca. Vsaka mera, ki bi skušala omejiti svobodo trgovine, bi tudi ovirala naravno ureditev cen. Videli smo, da niso cene baš v času, ko se je izvajal zakon z največjo krutostjo in brezobzirnostjo, padle, nasprotno, da so še porastle in da vladino pobijanje draginje ni imelo za konzumenta uprav nobenega praktičnega haska in da se je uporabljalo samo kot sredstvo za žigosanje domačih solidnih firm radi dejanj, ki so se po tem zakonu na uprav umetno način skonstruirala v draginjske ali verižniške delikte. Vzrok za draginjo je iskati pač v naši železniško-tarifni, carinski, davčni in valutni politiki. S smotreno in pravično ureditvijo teh vprašani, bo samo po sebi rešeno tudi vprašanje regulacije cen. Toda zakonske mere, ki se ne naslanjajo na realno življenje, ki ne upoštevajo niti najprimitivnejših komercijalnih principov, niti najpružnejših zahtev našega gospodarstva, ne bodo mogle nikdar služiti za ureditev cen.

LISTEK.

Pravila naših delniških družb.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj.
(Nadaljevanje.)

C. Predmet podjetja.

Predmet podjetja je po trgovinskem zakoniku določen le v toliko, da je trgovinska delniška družba samo ona, ki se obrtno bavi — tudi ni treba izključno — s katero ali z večimi izmed onih vrst poslov, ki jih trgovinski zakonik nabraja kot temeljne trgovinske posle v čl. 271, 272, ali pa z borznimi ali s posli koncesioniranih javnih skladišč v smislu zakona iz l. 1889. Mogoča je oblika delniške družbe tudi za drugačna podjetja, toda taka delniška družba ni trgovinska delniška družba; če pa ima izmed večih predmetov obrtnega poslovanja le enega, ki spada med temeljne trgovinske posle, je trgovinska in se mora dati vpisati v trgovinski register. Ta naš sistem ni modern, novejši zakoni smatrajo vsako podjetje v obliki delniške družbe za trgovinsko, kar ima važne posledice glede firme, vojenja poslovnih knjig, prokure itd., torej sistem, ki ga pri nas imamo glede družb z omejeno zavezo, v drugih delih države tudi že glede delniških družb.

Določitev predmeta podjetja je važna: z njim si je družba orisala svoj gospodarski delokrog, preko katerega ne sme brez formalne izpremembe pravil, v katerih mora biti določen predmet podjetja, kajti koncesijo je dobila za določen delokrog. Morda je ta predpis eden izmed vzrokov, iz katerih naši statuti predmet podjetja pogosto očrtavajo silno široko, včasih tako široko, da si je težko misliti, da je stvar resna, posebno, če je ob enem glavnic določena tako nizko, da javljne zadostuje za eno samo izmed številnih strok, ki naj jih družba po statutu izvršuje. Seveda treba priznati, da diferenciacija v našem mladem narodnem gospodarstvu ne more biti toliko, kolikoršna je v bolj razvitih zemljah, ali stvar je šla parkrat le predaleč, n. pr.: namen družbe je 1. nakup nekih že obstoječih tvorniških podjetij in obratovanje teh podjetij, 2. pridobivanje že obstoječih in ustanovitev novih industrijskih podjetij (brez omejitve na posebno grano), 3. ustanavljanje ali pridobivanje trgovinskih podjetij (brez omejitve na določeno grano), 4. pridobivanje itd. nepremičnin, patentov (brez omejitve na grano); glavnic 250.000 Din. Druga pravila — do registracije mislim ni prišlo — so poleg vseh mogočih predmetov vsebovala še zavarovanje, vse za glavnic 250.000 Din. Pravila nekega kreditnega

zavoda, ki se pa menda tudi ni registriral, so vsebovala mobilne in hipotekne kredite, zavarovalne posle, špekulacijo s podjetji, zemljišči in blagom. Reklo bi se, kakaj v takih primerih koncesijsko oblastvo ne ukrene ničesar, da jih prepreči. Toda morda je, vsaj v nekaterih, res kaj ukrenilo, če pa ni, mu je težko kaj čitati, zballo se je pač očitka ozkosrčnosti, in utemeljen tak očitek bi bil res hujša graja nego prevelika popustljivost. Ustanoviteljev stvar je, da izbero podjetju primerno očrtan delokrog po načelu non multa, sed multum, občinstva stvar je, da take družbe odkloni, in skoro imam utis, da je parkrat tako storilo. Še dvoje treba omeniti v ti zvezi: 1. če za predmet podjetja treba posebne koncesije po obrtnem redu, treba take koncesije tudi delniški družbi; dovolitev koncesije za ustanovitev družbe ne nadomešča obrtne koncesije, kakor sploh ne oprasča družbe posebnih predpisov, ki sicer veljajo za izvrševanje izvestnih obrti.

2. Za izpremembo predmeta treba po zakonu sklepa skupščine, ki ustreza določbam zakona in statuta o izpremembi pravil, poleg tega pa mora biti seglasen, če statut sam izrečno ne določa drugače (čl. 215. trg. zak.). Kaj je izprememba predmeta podjetja, se točno ne da reči, nego treba presoditi po po-

edinem primeru. Ne bo govora o nji, če splošna smer ostane ista, n. pr. stavbena družba je doslej gradila samo mostove, pa počne graditi hiše, kemična družba začne izdelovati derivate iz kemikalij, ki jih je doslej izdelovala, pa prodajala kot polfabrikate itd. Nekaki splošni vidiki bodo: izprememba podjetja zahteva korenito preosnovo družbinih tehničnih naprav; znatno poveča riziko; že celo, če pomeni popolno izpremembo stroke: vodna sila se ne izkorišča več za mlin nego za elektrarno itd., z eno besedo, izprememba je taka, da se treba kot pameten in previden gospodar vprašati, ali bi bili delničarji, ki so pristopili družbi z določenim predmetom poslovanja, ob poznavanju cele situacije pač tudi pristopili družbi z novim predmetom poslovanja. Če je tu odgovor na resen dvom, treba ravno opreči določitev skupščine, mogoče pa je, da se zahtevku soglasnosti, če se v statutu določa, da tudi za tak sklep zadostuje, pogoji, ki jih zakon in statut postavlja za vsako drugo izpremembo pravil. Neke delniške družbe te olajšave pogosto ne izrabljajo, kar je sicer, če se zgodi vedoma, jako lojalno napram delničarjem, ne bi pa bilo praktično, kjer bi bil predmet podjetja orisan preozko.

(Dalje sledi.)

Izvoz Jugoslavije v oktobru. V prvih desetih letošnjih mesecih je znašal izvoz iz Jugoslavije 7.548.388.268 dinarjev, lani v istih mesecih pa 7.663.116.691 dinarjev. Ker ima pa dinar letos večjo težavo kot lani, znaša letošnji izvoz 658 milijonov 866.737 zlatih dinarjev, lanski pa 530.975.182, prirastek torej 24.09%. Ton je bilo lani 3.110.875, letos pa 3 milijone 666.907, letos torej za 17.87% več. V avgustu se izvažajo v prvi vrsti koruza, v septembru pšenica, v oktobru posušene slive. Najboljši odjemalci v prvih desetih mesecih so bili Italija (zlasti za les), Avstrija (živina, jajca, sir, surovo maslo, žito, moka), Češkoslovaška (žito, moka, hmelj), Švica (jajca), Nemčija (slive, jajca, hmelj). — V mesecu oktobru samem je znašal izvoz 437.084 ton v vrednosti 77.431.635 zlatih dinarjev; številke za lanski oktober so 415.726 ton in 74 milijonov 931.353 zlatih dinarjev, letošnji prirastek torej 5.14%, oziroma 3.34%. Posušeni sliv so izvozili v oktobru 18.466 ton v vrednosti 99.7 milijonov dinarjev, pšenice 30.593 ton za 83.3 milijonov dinarjev, drugega žita 7.577 ton (14 milijonov dinarjev), stavbnega lesa 98.323 (88), drv 42.436 ton (8.9), koruze 25.760 ton (47.5), jajec 1.589 ton (44.5), hmelja 571 ton (42.9), goveda 11.768 glav (41.2), pšenične moke 7.229 ton (31.7), svežega sadja 1.494 ton (25.4), lanu 2.299 ton (25.3), fižola in boba 6.222 ton (15.5), male živine žive 78.676 kosov (14.2), cementa 34.078 (13.6), bakra 509 ton (12.4), sira 429 (12), prašičev živih 7.490 (11.9), konj živih 3040 (10.6), opija 20 (10.9), kalciumkarbida 3.488 (10.5), predelane mesa 52 (1.5), drugega blaga 141.713 ton (148 milijonov dinarjev); skupaj 437.084 ton v vrednosti 842.347.790 dinarjev. — Sliv je kupila Nemčija za 43.9 milijonov dinarjev, Italija za 15.3 in Češkoslovaška za 14.2. Največ žita (pšenice) je šlo po Donavi dol, v vrednosti 38.4 milijonov dinarjev, nato v Avstrijo 16.4 in v Češkoslovaško 14.3. Glede lesa je daleč pred vsemi drugimi odjemalci Italija, ki je kupila za 66.7 milijonov dinarjev stavbnega lesa in za 6 milijonov dinarjev drv. Avstrija je kupila stavbnega lesa za 3.9 milijone dinarjev, Grška pa za 3.6; Ogrska za 2.2 milijona dinarjev drv. Koruze smo poslali največ v Avstrijo, za 19.3 mil. dinarjev, nato v Češkoslovaško 3.9. Švica je kupila za 17.6 mil. dinarjev jajec, Nemčija za 12.2, Avstrija za 11.4. Hmelja je šlo v Češkoslovaško za 24.6 milijonov dinarjev, na Nemško pa za 15.5. Goveda je šlo v Avstrijo za 20 mil. dinarjev, v Italijo za 14.1, v Češkoslovaško za 4.3. Najboljši odjemalec za pšenično moko je bila Avstrija, ki je dala zanjo 20.3 milijonov dinarjev; po Donavi dol je šlo za 10.4 milijonov dinarjev pšenične moke. Tudi svežega sadja je kupila največ Avstrija, potem Nemčija, nato Češkoslovaška, za 20.8, 3.9 in 2.4 milijonov dinarjev. Avstrija je kupila tudi največ svežega mesa, za 15.6 mil. dinarjev, Nemčija za 3.8, Italija za 3.4 itd.

Nova družba za vskladiščenje in spedicijo blaga. Pod vodstvom Jadransko-Podunavske banke v Beogradu, se je ustanovila v Ljubljani družba: Javna skladišča, družba z o. z., pri kateri so poleg banke udeležene 3 ugledne ljubljanske tvrdke. Nova družba je kupila cel kompleks zgradb I. ljubljanskega javnega skladišča Krisper & Tomažič na Dunajski cesti 33, kjer je sedaj poslovala Balkan d. d., ki radi likvidacije preneha s poslovanjem. Družba se bo bavila z vskladiščenjem in spedicijo blaga, ter začne poslovati z novim letom.

Konkurzni oklic. Razglasitev konkurence o imovini Ivana Gajška trgovca v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 2. Prvi zbor upnikov pri doželnem sodišču soba št. 132, dne 22. decembra 1925 ob desetih. Oglasitveni rok do dne 21. januarja 1926. Ugotovitveni narek pri imenovanem sodišču dne 4. februarja 1926.

Denarstvo.

Velika rimska banka ustavila plačila. Kakor poročajo iz Rima je bančna tvrdka Bondi ustavila plačila. Težkoče banke so v Italiji delj časa znane, vendar je italijansko časopisje glede na pogajanja v Washingtonu o ustavitvi plač te banke molčalo. Insolventni bankir je zbežal v inozemstvo. Med podjetji, ki se zaradi propasti banke nahajajo v težkočah, je tudi več slavskih tvrdk.

Industrija.

Steinbeissov podjetje v zasebnih rokah. Iz kabineta ministra za šume in rube se objavlja: Ministrski svet je sprejel na svoji seji z dne 15. t. m. predlog ministra za šume in rube, naj se gozdno podjetje Dobrljin-Drvar, takozvano Steinbeissov podjetje, čigar lastnica je država, da potom javne licitacije v zakup z vsemi pravicami eksploatacije vsega gozdnega kompleksa tega podjetja. V zakup se oddajo železnice, žaga na Drvarju in v Dobrljinu, skladišča v Šibeniku z vsemi industrijskimi napravami, vsa poslopja za gozdno manipulacijo, delavnice in ves vagoni park. Progi Prijedor—Knin in Srebrnica—Jajce, na katerih se mora vzdrževati ves promet, se izločita iz podjetja in izročita v upravo in obrat železniškemu ravnateljstvu v Sarajevu. Delniška glavica se zviša na 20 milijonov dinarjev. Tako bo moglo podjetje v zasebnih rokah in s privatnim kapitalom popolnoma izpolniti naloge največje državne industrije brez žrtev in rizika s strani države. Lastniško pravico ima država še nadalje.

Obrt.

Obrtniški koledar za l. 1926 je izšel in se ga že razpošilja. Vsebuje važne informativne članke ter druge zanimive podatke, ki jih naš obrtnik vedno in vedno potrebuje. Koristen je pa koledarček tudi drugim krogom, ki se zanimajo za davčna, carinska in druga vprašanja. Koledarček je tudi prav primerno božično in novoletno darilo mojstra svojemu vajencu. Stane le 10 Din in se ga naroča pri izdajateljstvu v Ljubljani, Dunajska cesta št. 20. Obrtna društva in obrtne zveze ter vodstva obrtno-nadaljevalnih šol, ki še niso vposlala naročilnih listov, se s tem opozarja, da to čimprej store.

Iz naših organizacij.

Trgovski ples, ki se vrši v soboto dne 16. januarja 1926 v veliki dvorani hotela Union, obeta biti senzacija letošnje plesne sezone. Predpriprave so v teku, vabila se razpošljejo prve dni januarja. Odbor Trg. društva Merkur.

RAZNO.

Knjigotržec L. Schwentner — 60 letnik. Znani založnik in knjigotržec gospod L. Schwentner v Ljubljani je praznoval v torek 60 letnico svojega rojstva. Jubilantu, ki je izdal skoro vsa važnejša literarna dela in ki je znal s svojo vztrajnostjo, marljivostjo in poštenostjo višoko dvigniti svoje podjetje, želimo, da mu bi bilo dano še mnogo let v zdravju za prosopeh lastnega podjetja in v ponos slovenski trgovini.

Letošnja trgateg v Hercegovini. Zaradi mnogih neurij in bolezni je bila letošnja trgateg v Hercegovini slabša kakor lani. Vina se je pridelalo v Hercegovini preko 200 vagonov, od tega 180 vagonov prvovrstnega za izvoz. Tudi kakovost je letos nekoliko slabša, ker so vinogradniki prehitro trgali grozdje, tako da vsebuje vino povprečno le 10.50 do 11% alkohola.

Letošnja oljena letina. Trgateg oljk, ki se je pred kratkim dovršila, je kvalitativno in kvantitativno jako slabo izpadla. Pomanjkanje dobrega olivnega olja se že pojavlja. Deloma se je zaradi tega že začelo uvažati olivno in podobno olje iz inozemstva.

Frankfurtski avtomobilski sejem. V starem sejskem mestu Frankfurtu se otvori na Velikonočno soboto leta 1926 avtomobilna razstava, za katero je prijavilo svojo udeležbo že nad 50 vodilnih svetovnih industrij in tvrdk za izdelovanje pnevmatik.

Brezposelnost v Avstriji narašča. Dne 1. decembra t. l. je bilo v Avstriji 152.500 oseb brezposelnih. Njihovo število se je do 15. oktobra t. l. zvišalo za 35.000.

Švica za starostno zavarovanje. V Švici se je vršilo dne 6. t. m. ljudsko glasovanje za uvedbo starostnega, družinskega in invalidskega zavarovanja. Večina prebivalstva se je izrekla za obligatno uvedbo tega zavarovanja.

Mednarodna konserenca za zaščito obrtne lastnine. Na Mednarodni konferenci za zaščito obrtne lastnine v Haagu so bistveno revidirali Pariško zvezno pogodbo od 20. marca 1883 in so nekoliko spremenili Madridski dogovor od 16. aprila 1891 glede napačne označbe o provenienci blaga in v varstvo tovarniških in trgovskih znamk. Glavno je pa novi dogovor z imenom »Haaški sporazum«. Dogovor obstoji iz 23 členov in nam omogoča, da znamenja in obrtniške vzorce lahko v Bernu internacionalno deponiramo. Veliki pomen te nove ureditve obstoji v tem, da potom bernškega depota, ki ima čisto deklarativni značaj, lahko založimo znamenja v deželah, ki so v Zvezi včlanjene. Glede dogovorov o zaščiti obrtne lastnine, ki so vsebovani v Pariški zvezni pogodbi in so bili revidirani na konferenci v Bruslju leta 1900 in na konferenci v Washingtonu leta 1911, bi bilo pripomniti še, da so združili pravo Pariško konvencijo in pridejani ji zaključni protokol, ki ima tudi že različne spremembe, sedaj v enotni tekst; o teh vprašanjih se svoj čas v Washingtonu niso mogli zediniti. Bistvene sedanje spremembe se tičejo členov 4., 5., 6., 10. in 12.

Svinčniki preizkušenih vrst, osobito za šolsko potrebo in za pisarne, izvrstni izdelki nürnberške industrije ima slučajno v omejeni količini na razpolago »Jugopaket«, Maribor. Ducat teh svinčnikov v pravi cedrovini pride na 8 in 9 Din. Tintniki izborne kakovosti, trdi, jako izdatni v porabi, v cedrovini po 12 Din ducat. To podjetje ima tudi ponudbe in vzorce na pečatni vosek najboljše kvalitete, v paketih z desetimi komadi po 12 do 30 Din za paket. Ta ugodna prilika bi bila posebno podeželskim trgovcem jako priporočljiva. Obrniti se je neposredno z naročili na »Jugopaket«, Maribor.

Po svetu. Fizik Berget je na novo izračunal, koliko zlata je v morju. Če bi mogli vzeti iz morja vse zlato ven, bi prišlo na vsakega od nas 46.000 kilogramov! V vsaki toni morske vode je 50 miligramov zlata. Na vsej naši zemlji je 1330 milijonov kubičnih kilometrov morske

vode, torej je v njih okoli 69.000 milijonov zlata. V letošnjem oktobru so napravili v Zedinjenih državah 454.000 avtomobilov, največ doslej. V prvih desetih letošnjih mesecih so napravili 3.620.000 avtomobilov, za 422.000 več kakor v istih mesecih lanskega leta in samo za 24.000 manj kakor v vsem lanskem letu. — **Motornih koles** je na svetu okoli enega milijona. Največ jih ima Anglija, pol milijona; nato pride Nemčija s 130.000 in za njo Francija s 100.000 kolesi. — **Ameriški senat** je odobril Morganovo **posojilo za Italijo** v znesku 100 milijonov dolarjev; obrestovanje je 5 odstotno, posojilo je plačljivo v 26 letih. Upajo, da si bo lira s tem opomogla in se bolj stabilizirala. Sedaj, ko je to posojilo pod streho, so prišli v Rim angleški denarni zastopniki pogajati se o posojilu, ki naj ga dobi Italija od Anglije. — **Letošnji žitni izvoz Rusije** se je pričel pred petimi meseci. Do konca novembra so eksportirali 82 milijonov pudov žita t. j. 1.343.000 ton, za 327.000 ton več kot lani; to je pa 32 odstotkov ali skoraj tretjina. Velike sitnosti so nastale v septembru, ker sovska vlada ni razpolagala z določenimi kontingenti (kmetje niso dosti pripeljali) in ker so cene na svetovnem trgu tako padle, da se izvoz ni splačal. Zato je morala vlada eksportni in importni program skrbeti. Kot konsumenta se pojavljata zmeraj bolj Francija in Anglija. — **Grška** je najela na Angleškem poldrug milijon funtov posojila; plačljiv je v treh letih, obresti 8 in pol odstotka, izdaja 94 odstotkov. — **Nemška poštna uprava** je zaključila lansko leto z znatnim prebitkom; dohodki so znašali 1654 milijonov mark, stroški 1585 milijonov, prebitek 69 milijonov; preračunjen je bil pa na 29 milijonov. Nemci so najeli 8 milijonov takezvanega kalijevega posojila; porabili ga bodo za izpolnitev rudnikov in zgradbo skladišč, za plačilo tekočih dolgov itd. Od 221 jam kalijevega sindikata jih dela samo 90, a so tako močne, da krijejo lahko potrebo vsega sveta. — **Za Anglijo** bo morda tudi **Norveška obrestno mero** zvišala. — **Velika družba Hapag** je najela v Ameriki posojilo 6.5 milijonov dolarjev, koji znesek se lahko zviša na 10 milijonov; doba je dolga, obresti 6 in pol odstotka. Uporaba gre za gradbo ladij. — **Položaj ogrske industrije** ni tako slab kakor so poročali. Železna in strojna industrija se dvigata, kar se pozna v višjem številu delavcev. Dobro je zaposlena tudi tekstilna obrt. Za bodočnost pričakujejo splošnega zboljšanja.

Zvišanje davčnega minuma v Nemčiji. V Nemčiji se je minimum za obdačenje delovnega zaslужka dne 3. t. m. zvišal od 80 na 100 državnih mark mesečno.

Angleška trgovska bilanca za mesec november. Po sedanjih statističnih podatkih je znašal v mesecu novembru uvoz na Angleško 60.977.346 funtov (7 milijonov 173.459 funtov manj kot novembra meseca lanskega leta), izvoz pa 114.692.346 funtov (4.047.344 funtov manj kot istega meseca leta 1924.).

Ljubljanska borza.

sreda, 16. decembra 1925.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921, den. 78½, bl. 80; Tobačne srečke iz l. 1881, den. 320; Zastavni listi Kranjske dež. banke, den. 20, bl. 20; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke, den. 20, bl. 22; Celjska posojil. d. d., Celje, den. 200, bl. 202, zaklj. 202; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, den. 210; Merkantilna banka, Kočevje, den. 100, bl. 104; Prva hrvatska štedionica, Zagreb, bl. 950; Slavenska banka d. d., Zagreb, den. 50; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana, den. 175, bl. 185; Strojne tov. in liv. d. d., Ljubljana, den. 125; Družbene papirnice Vevče, Gorjane in Medvode d. d., Ljubljana, den. 120, bl. 125; »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb, bl. 35; Stavbna družba d. d., Ljubljana, den. 100, bl. 110; »Šešir«, tovarna klubukov d. d., Škofja Loka, den. 115, bl. 120.

Blago: Bukovi plohi, 120, 140, 160 mm. od 2 do 2.50, 3—3.50, 4—4.50 m. I., II., III., monte, z prerezanim srcem, ostrorobi, fco vag. Postojna tranz., 3 vag., den. 675, bl. 680, zaklj. 675; Trami, monte, po noti, fco vagnakl. post., bl. 250; Skorete, jelka, 13 mm, 4 m, monte, fco vag. Postojna tranz., bl. 600; deske jelka, 25 mm, 4 m, monte, fco vag. Postojna tranz., bl. 520; hrastovi plohi, neobrobjeni, 70, 80, 90, 100, 110 mm, fco meja, 2 vag., den. 900, bl. 920, zaklj. 900; Hrastovi hlodi od 3 m napr., od 30 m napr., I., II., fco nakl. postaja, den. 420; borovi hlodi od 25 m napr. media 32, od 3 do 7 m, fco naklad. post., bl. 220; bukovi kolčki, sveži, 0.95 m dolžine, I., od 25 m napr., brez sredo preklani, fco nakl. post., bl. 20; Pšenica bačka, fco nakladalna post., bl. 285; koruza, umetno sušena, fco slav. post., bl. 185; koruza, umetno sušena, fco ban. post., bl. 167; koruza drobna, v peči sušena, fco slov. postaja, bl. 180; koruza, časa prim.

suha, fco vag. slav. post., bl. 135; korza ča-su prim. suha, fco vag. banat. postaja, bl. 130; ajda, domača, fco vag. slov. postaja, bl. 255; proso, domače, fco vag. slov. postaja, bl. 205; otrobi, nezmlati, v vrečah, fco vag. medjim. post., bl. 85; otrobi zmlati, drobni, fco vag. medjimurska postaja, bl. 125; otrobi ovseni, fco vag. Ljubljana, bl. 125; krompir beli, fco vag. štajerska post., bl. 80; krompir rožnati, fco štajor. post., bl. 75; brinje italijansko, fco vag. Ljubljana, bl. 375; laneno seme, fco vag. Ljubljana, bl. 550; konopno seme, fco vag. bečka postaja, bl. 400; slivovka 50%, fco vag. sremška post., bl. 2000; Mast, gar. čista, svinjska, netto, fco sod, fco vag. banat. post., bl. 2100.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejm dne 11. decembra 1925 se je pripeljalo 53 svinj, 1 ovca. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 7 do 9 tednov stari komad 150 do 200, 3 do 4 mesece 250 do 300, 5 do 7 mesecev 350 do 450, 8 do 10 mesecev 520 do 650, 1 leto stari 1400 do 1650 Din; 1 kg žive teže 11.50 do 12.50, 1 kg mrtve teže 15 do 18, 1 ovca 150 Din. **Dunajska borza za kmetijske produkte** (14. decembra). Kupčija na dunajskem tržišču ni zavzela večjega obsega. Vendar razpoložanje ni bilo tako mlačno kakor koncem prošlega tedna. Pšenica je tendirala nespremenjeno. Rž za pol šilinga cenejša. Tudi turščica je cenejša. **Uradno** notirajo v šilingih za 100 kg vključno blagovnoprometni davek brez carine na debelo; pšenica: domača 40-41, marchfeldska 39.75 - 39.25; rž: domača marchfeldska 30.25-30.75; ječmen: domači 35-42, slovaški 41-44; turščica: stara 28-28, nova 23-24; oves: domači 28.50-30.50, madžarski 27.50-29.50.

Dunajski goveji sejem (14. decembra). Dogon 1888 glav; od tega iz Jugoslavije 194 komadov. Zaradi manjšega dogona so se vse vrste govedu podražile povprečno za 5 grošev pri kg. Za kg žive teže notirajo: voli 1-1.90, biki 1.05-1.55, krave 1-1.50, slaba živina 0.55-1 šiling.

SLADKOR.

V zadnjem času se položaj na svetovnih sladkornih trgih ni bistveno spremenil. Cenitev o kubanskem pridelku niso enotne; kubanski statistik Guma-Mejer ga ceni na 5,100.000 ton, kubanska vlada pa na 4,800.000 ton. Katera cenitev je bolj zanesljiva, je težko reči; zdi se pa, da se o bistveni pomnožitvi

kubanskega pridelka napram lansnemu letu ne more več govoriti; pred par tedni so govorili še o 5.5 do 6 milijonov ton. Ameriške sladkorne pese je letos manj kot lani. Od kolonialnih pokrajin javlja samo Java večjo produkcijo, ki gre pa v prvi vrsti na račun lanske kampanje. Stari kubanski sladkor gre prav dobro od rok; starih zalog je imela Kuba 500.000 ton, pa jih bo skoraj gotovo do konca letošnjega leta znižala na 200.000. Tudi v Evropi so končni rezultati menda pod cenitvijo in je zato Licht v nekaterih deželah svojo cenitev reducirala.

V naslednjem podamo zadnjo Lichtovo cenitev in pridenemo zraven še fiktivno produkcijo v gospodarskih letih 1924/1925 in 1923/1924. (v tonah):

Cenitev za	Produkcija		
	1925/26	1924/25	1923/24
Nemčija	1,680.000	1,576.000	1,135.000
Češkoslov.	1,550.000	1,410.000	998.000
Avstrija	85.000	75.000	47.000
Ogrska	180.000	202.000	125.000
Francija	740.000	827.000	491.000
Belgija	360.000	400.000	300.000
Holandaska	315.000	329.000	232.000
Danska	175.000	140.000	109.000
Švedska	192.000	135.000	149.000
Poljska	550.000	495.000	390.000
Italija	170.000	422.000	351.000
Spanija	225.000	260.000	185.000
Rusija	1,000.000	458.000	360.000
Druge dežele	300.000	348.000	188.000
Evropa	7,532.000	7,077.000	5,060.000

Statistika konsuma v prvih dveh letošnjih mesecih kampanje - v septembru in oktobru - kaže v primeri z lanskim letom nadaljno dviganje, tako v kontroliranih evropskih deželah kakor v Srednji Ameriki, kar je razvidno iz sledečih razpredelbe (v tonah):

	1925/26	1924/25	1923/24
Nemčija	237.863	195.131	110.941
Cehoslovaška	65.725	60.566	57.319
Francija	168.516	145.392	122.984
Holandija	39.205	37.122	36.532
Belgija	30.402	28.351	18.688
Anglija	312.442	274.470	280.765
Sev. Amerika	489.992	462.645	443.072
Skupaj	1,344.145	1,203.677	1,070.301

Opazimo čimdalje večji konsum v vseh državah, z eno samo izjemo, Anglija 1923/24 do 1924/25 za 12.5, od septembra in oktobra gospodarskega leta 1924/25 do istih mesecev leta 1925/26 pa za 11.6%. Nemčija je dvignila porabo za 75% oziroma nato spet za 21%. Druge države gredo razmeroma stalno naprej, z omenjeno izjemo.

KOVINSKI TRG OKOLI 10. DEC.

V Ameriki je delalo 30. novembra 220 plavžev, 31. oktobra pa 208. Kupčija na kovinskem trgu je slejkoprej dobra, cene se trdno držijo.

V Evropi nič novega; vplivajo isti činitelji, ki smo jih zadnjič omenili. Bodočnost francoske valute je še zmeraj problematična. Domači konsum je zelo oprezen, eksport je cpešal, dokaz, da je bilo poživiljenje pred par tedni samo posledica nizke valute. Večno kolebanje franka onemogoča vsako kalkulacijo, tako da se slišijo iz kroga producentov že glasovi po zlati valuti. Torej bo prišlo prej ali slej do tega, kar je pisal »Trgovski list« v članku o »Stabilizaciji srednjeevropskih valut«. Francoska produkcija je še zmeraj zelo visoka. V oktobru je znašala produkcija surovega železa 739.000 t, v septembru 716.000, produkcija jekla pa 668.000 in 631.000 ton. Francoski letošnji eksport je v napram lanskemu letu zelo dvignil; v mesecih januar-oktober so eksportirali 1,650.000 ton polfabrikatov, lani v istih mesecih 1,097.000 ton, predlanskim pa 724.000 ton. Izvoz surovega železa v mesecih januar-september je znašal 503.000 ton, za 46.000 ton več kot lani. Izvoz železa in jekla skupaj cenijo za vse leto na 3 milijone ton. Uvoz je pa padel: lani v prvih devetih mesecih 34.000 ton surovega železa in 537.000 ton jekla, letos v istih mesecih pa 23.000 in 107.000 ton. Seveda se mora ta povišani francoski eksport izraziti v bilancah drugih držav.

Tudi napetost na mednarodnem denarnem trgu ni za poživiljenje trgovine ncbeno ugodno znamenje. O zvišanju obrestne mere na Angleškem od 4 na 5 odstotkov smo poročali že v posebnem članku. Tudi na Nemškem denarja zelo primanjkuje, ravno tako na Češkoslovaškem itd. Cene na evropskem eksportnem trgu so bile te-le: Železo v palicah funtov 5/2 do 5/4, valjana živa 5/5 do 5/9, surova pločevina 5/10 do 5/16, srednja 6 do 6/15, fina 8-9.

Na Angleškem je bila najnižja cena že pred par tedni dosežena in se sedaj trg utrjuje. Dvigajoča se cena koksa, zmanjšanje zalog in primeroma dobro povpraševanje je producentom narekvalo notiranje dolčenih minimalnih cen, pod katerimi se blaga ne sme prodajati: Cleveland št. 1 šilingov 68/6, št. 3 66/6, št. 4

65/6 za tono. Angleškemu eksportu ta zvišana notacija ne bo v prid. Poživil se je tudi angleški jekleni trg, prodali so veliko tračnic in ladijskega gradbenega materiala.

Cena surovega železa na Francoskem je ostala nespremenjena, 345 frankov. pričakujejo pa zvišanje. Dobro gre valjano blago in polfabrikati. Povpraševanje po pločevini je pa zelo ponhato in so šle cene nazaj: surova pločevina 640 francoskih frankov, srednja 660, fina 700. — **Belgijski** trg je nespremenjen, zaposlenost je slejkoprej dobra. Cena surovega železa je bila vsled dobrega povpraševanja trdna, pločevina se pa ni mogla držati: železo v palicah 580-585 belgijskih frankov, tračnice 575, surova pločevina 650, srednja 700, fina 900-975. — Cene na **Luksemburškem** so iste kot v preteklih tednih, tovarne imajo dosti naročil, zlasti iz Nemčije, ker so domače nemške cene visoko nad svetovno pariteto. — **Položaj na nemškem** trgu je brezupen; naročil je malo in ponujajo tovarne prav kratke dobavne roke. O pomanjkanju denarja smo že govorili, veliko obratov je z delom prenehalo, brezposelnost raste. Prišlo je nekaj naročil iz inozemstva, producenti so cene na novo znižali. Domače cene: železo v palicah 128 do 134 mark, valjana žica 135-142, surova pločevina 140-144, fina 155-165. — **Češkoslovaški** kovinski trg je miren, tendenca je slabša kakor v lanskim božični seziji; to ni dobro znamenje za kupno moč širokih slojev prebivalstva. Velika podjetja so še dobro zaposlena, manjša pa ne. — V **Rusiji** vlada občutno pomanjkanje na železu in železnih polfabrikatih, vse rusko gospodarstvo je ogroženo. Ruska produkcija sicer stalno raste, a ne more potrebe zadovoljiti. Kako je pa z naročili iz inozemstva, smo že pisali. — **Švedska** železna in jeklena industrija je v neugodnem položaju, kar vidimo iz padajočih števil produkcije. V prvih desetih letošnjih mesecih je bila produkcija surovega železa za 74.000 ton manjša kot v istih lanskim mesecih, produkcija jekla pa za 27.000 ton. Številko delujočih plavžev je padlo za tretjino, na 28. Zato zahtevajo strokovnjaki specializacijo obratov, ugodnejšo kreditno politiko bank, v trgovskopolitičnem oziru pa večje, uvaževanje petbre švedskega železnega eksporta v trgovskih pogodbah.

Izšla je Blasnikova Velika Pratika za navadno leto 1926, ki ima 365 dni.

"VELIKA PRATIKA" je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji ja bil najbolj vpoštavan že od naših pradedov. Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini. — Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 D. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri J. Blasnika naslednjih tiskarna in litografski zavod Ljubljana, Breg šte. 12

GROM
D. Z. O. Z.
carinsko posredniški in spedijski bureau
LJUBLJANA
Kolodvorska ul. 41

Naslov brzojavkam: "GROM" Podružnice: **MARIBOR, JESENICE, RAKEK.** Telefon Interurban št. 454

Obavija vse v to stroko spadajoče posele najhitreje in pod najkulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

Naj cenejši in čisti
predtisk ženskih ročnih del
v narodnih in modernih vzorci. Predtiska se tudi na poslanem blagu.
Matek & Mikeš
LJUBLJANA - Lačna nova ulca šte. 13.

Trgovci! Pri tvrdki Obrtniki!
Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovga spomenika ob vodi
dobite vse potrebščine za šivilje, krojače in sedlarje
na veliko in malo
po najnižji dnevni ceni.

KJE SE KUPI?
Le pri tvrdki **Josip Petelinc** Ljubljana
blizu Prešernovga spomenika ob vodi. Najbolji šivalni stroj za rodbinsko ali živino rabo, svetovno znanli znanik Grizner - Adler - Phoenix. letalen posamezne dele za stžole in kosa, igle, olje, jermena, pnevmatika, žrak o vezanju na stroj brezplačni! — Večletna garancija! Na veliko in malo!

Veletrgovina v A. SARABON v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje moko in deželne pridelke raznovrstno rudninsko vodo
Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.
CENIKI NA RAZPOLAGO!

NAROČAJTE
»TRGOVSKI LIST«

TISKARNA „MERKUR“
TRG. IND. D. D.
Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, poseinice in razglednice. Izvršuje vsakovrsne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. Lastna knjigoveznica.
LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552